

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 24. novembra 2022. godine
Ref. br.:RK 2083/22

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI33/21

Podnosilac

Halim Vrellaku

**Ocena ustavnosti presude Pml.br. 236/2020 Vrhovnog suda
od 10. novembra 2020. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Halim Vrellaku iz sela Bajica, opština Glogovac (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa Florent Latifaj, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presude Pml.br. 236/2020 Vrhovnog suda od 10. novembra 2020. godine, a u vezi sa presudom Apelacionog suda Kosova PAKR. br. 38/2020 od 13. marta 2020. godine i presudom Osnovnog suda u Prištini PKR. br. 350/18 od 23. decembra 2019. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude kojom su podnosiocu zahteva, prema njegovim tvrdnjama, povređena prava zagarantovana članovima 3. [Jednakost pred Zakonom], 7. [Vrednosti] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa članom 6 (1) (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesiranje podnesaka], 47. [Individualni zahtevi] i 48. [Tačnost podneska] Zakona o Ustavnom sudu br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 9. februara 2021. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 11. februara 2021. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Selvete Gërxhaliu Krasniqi za sudiju izvestioca Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Radomir Laban (predsedavajući), Remzije Isterfi Peci i Nexhmi Rexhepi.
7. Dana 3. marta 2021. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva, istog datuma Sud je prosledio kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
8. Dana 27. oktobra 2022. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 13. jula 2016. godine, Osnovno tužilaštvo u Prištini, je podiglo optužnicu (brojem PP/I. br. 91/2014) protiv podnosioca zahteva i drugih lica, zbog krivičnog dela Zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja odnosno zbog osnovane sumnje da su u svojstvu službenih lica zbog neizvršavanja službenih dužnosti omogućili izgradnju bespravni objekata.
10. Dana 30. avgusta 2017. godine, Osnovni sud u Prištini (u daljem tekstu Osnovni sud) je presudom (PKR.br. 414/16) proglasio krivim podnosioca zahteva i H.Xh.T zbog krivičnog dela zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja, izrekavši mu efektivnu kaznu zatvora u trajanju od 10 meseci, dok je H.Xh.T izrekao kaznu zatvora u trajanju od 1 godine, kazna koja će se neće izvršiti u roku od 2 (dve) godine, ako ne izvrši neko novo krivično delo. Dok su druga lica obuhvaćena optužnicom (brojem PP/I. br. 91/2014) oslobodilo optužbe zato što se nije utvrđeno da su ovi okrivljeni izvršila krivično delo za koje se optužuju.

11. Dana 13. oktobra 2017. godine, Podnosilac zahteva i H.Xh.T su na presudu Osnovnog suda, (PKR.br. 414/16) od 30. avgusta 2017. godine podneli žalbu Apelacionom sudu zbog *“ Suštinskih povreda odredbi krivičnog postupka; Pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja; Povrede krivičnog zakona i Odluke o kazni.”*
12. Dana 12. decembra 2017. godine, Apelacioni sud je rešenjem (PAKR.br. 503/2017) prihvatio žalbu podnosioca zahteva i H.Xh.T, kao osnovanu, i poništio deo presude Osnovnog suda koji se tiče podnosioca zahteva i H.Xh.T vratio istom na ponovno odlučivanje, dok je ostali deo presude u veza sa ostalim licima u ovom postupku u potpunosti potvrdio.
13. Dana 8. maja 2018. godine, u ponovljenom postupku Osnovni sud je presudom (PKR. br. 27/2018) proglasio krivim podnosioca zahteva zbog krivičnog dela Zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja, koga je osudio na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) meseci, koja se kazna neće izvršiti ako okrivljeni u periodu provere od 1 (jedne) godine ne izvrši drugo krivično delo. Dok je drugo optuženu H.Xh.T oslobodilo optužbe zbog krivičnog dela Zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja zato što se nije utvrdilo da je okrivljena izvršila krivično delo za koje se optužuje.
14. U delu obrazloženja presude koji se tiče podnosioca zahteva Osnovni sud navodi da podnosilac zahteva *“ imenovan u svojstvu građevinskog inspektora na osnovu ovlašćenja datog od direktora i za svaku radnju je obavestio direktora H. Xh. T. Na osnovu predloženih dokaza od stranke i izvedenih u ovom glavnom pretresu, utvrđuje se da je isti u aprilu 2013. godine, ovlašćenjem određeno da vrši dužnost građevinskog inspektora, dok se isti, oko sredine juna 2013. godine, obavestio da su počeli radovi na V. bloku. Ova činjenica da je optuženi obavestjen o početku radova potvrđuje se iz izjave optuženog datoj u glavnom pretresu da „oko sredine juna 2013. godine, čuo sam da se menja izolacija...“. A optuženi za inspekciju izlazi na mesto događaja otprilike nakon jednog meseca, uprkos onoga da je za početak radova čuo oko sredine juna meseca i činjenice da između građevinske zgrade i opštine Glogovca ne postoji velika daljina, činjenica ova koja se potvrđuje iz skice interneta koja opisuje zgradu opštine Glogovca i neovlašćenog građevinskog objekta u bloku B, koja je deo spisova predmeta. Činjenica da je optuženi vršio inspekciju radova tek nakon jednog meseca, potvrđuje se iz zapisnika 002886 br. 351-11060 od 10.07.2013. godine, zapisnikom kojim je obavezao investitora da u roku od 8 dana opremi sa građevinskom dozvolom. Ovim dokazima se potvrđuje činjenica da je okrivljeni Halim Vrellaku iako znao da su počeli radovi, nije preduzeo radnje za koje ga obavezuje zakon kako bi vršio inspekciju čim je saznao da su počeli radovi.”*
15. Dana 10. avguta 2018. godine, Podnosilac zahteva je na presudu Osnovnog suda, (PKR. br. 27/2018) od 8. maja 2018. godine podneo žalbu Apelacionom sudu *“ zbog Suštinskih povreda odredbi krivičnog postupka; Pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja; Povrede krivičnog zakona i Odluke o kazni.”*
16. Neutvrđenog datuma, Osnovno tužilaštvo u Prištini je na presudu Osnovnog suda, (PKR. br. 27/2018) od 8. maja 2018. godine takođe izjavilo žalbu Apelacionom sudu, *“zbog povrede krivičnog zakona, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i zbog odluke o krivičnom sankcionisanju”, sa predlogom Apelacionom sudu da se prvostepena presuda preinači i da donese osuđujuću presudu za optuženu H. Xh. T. i da izrekne oštriju kaznu za podnosioca zahteva.*
17. Dana 5. decembra 2018. godine, Apelacioni sud je presudom (PAKR. br. 418/2018) odbio, kao neosnovanu, žalbu osnovnog tužilaštva u vezi sa drugo optuženom H.Xh.T i u potpunosti potvrdio ovaj deo presude Osnovnog suda. Dok što se tiče podnosioca zahteva žalba osnovnog tužilaštva je odbijen kao neosnovana, a pitom je žalba

podnosioca zahteva prihvaćena i poništen deo presude Osnovnog suda koji se tiče podnosioca zahteva i vraćen istom na ponovno odlučivanje.

18. Dana 23. decembra 2019. godine, Osnovni sud u Prištini je u ponovljenom postupku doneo presudu [PKR.br. 350/2018], kojom je proglasio krivim podnosioca zahteva zbog krivičnog dela Zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja, koga je osudio na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) meseci, koja se kazna neće izvršiti ako okrivljeni u periodu provere od 1 (jedne) godine ne izvrši drugo krivično delo.
19. U relevantnom delu obrazloženja presude Osnovni sud navodi da je podnosilac zahteva *“tokom inkriminirajućeg perioda, kao građevinski inspektor po ovlašćenju, nije ispunio službene dužnosti, nije preduzeo nikakav konkretni postupak u okviru nadležnosti koji proističu iz Zakona o izgradnji, člana 34., stav 1., gde se kaže da: „Tokom inspekcije građevinska inspekcija može da naloži posedniku dozvole da ruši zgradu ili bilo koji njen deo ako je inspekcija ustanovila da postoje nepravilnosti koje ugrožavaju nepopravljive stabilnost zgrade, stabilnost susednih zgradnja ili ugrožava život ljudi“, u konkretnom slučaju, nadležni organ koji donosi odluke o rušenju građevinskih objekata, u slučaju neusaglašenosti sa zahtevima građevinske dozvole, ili u nedostatku građevinske dozvole, je građevinski inspektor. Drugi element krivičnog dela koje je predmet ove rasprave stoji u tome da, ne ispunjavajući njegove službene dužnosti u okviru ovlašćenja koje je imao kao građevinski inspektor, on je omogućio drugom licu, [...] da stekne imovinsku dobit tako da je iz nadgradnje 14 stanova na potkrovlju stambenog bloka br. V, izgrađenih protivno sa Zakonom o izgradnji, prodajući nekoliko od njih dobio iznos [...], i tako je oštetio Opštinu Glogovac.”*.
20. U obrazloženju dela presude Osnovnog suda koji se tiče navoda podnosioca zahteva u vezi sa njegovim ovlašćenjima u konkretnom predmetu, Osnovni Sud navodi, *“uzimajući u obzir da su radovi na stambenom objektu V bili počeli 08.06.2013. god., i da je ovlašćenje za obavljanje funkcije građevinskog inspektora, izdata od direktorke Javnih usluga i urgencije – SO Glogovac, za okrivljenog, izdato dana 19.04.2013. god. i sve do 18.07.2013. god., da se lokacija gde je izvođena nadgradnja, na krovu stamenog bloka V, nalazi u blizini Skupštine Opštine Glogovac, onda okrivljeni kao odgovorno lice da bi obavljao funkcije građevinskog inspektora, imao mogućnosti i zakonske nadležnosti da preduzme konkretne mere da bi zaustavio protiv zakonite radove na stambenom bloku V u Glogovcu, zato što je isti bio upoznat da će 18.07.2013. god. da mu istekne mandat kao građevinski inspektor i da takav postupak on nije preduzeo, i na ovaj način je omogućio investitoru [...] da nastavi protiv zakonite radova, gradeći tako 14 stanova na potkrovlju bloka.*
21. Dana 14. januara 2020. godine, Podnosilac zahteva je na presudu Osnovnog suda, (PKR.br. 350/2018) od 28. oktobra 2019. godine podneli žalbu Apelacionom sudu *“ Pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja, Suštinskih povreda odredbi krivičnog postupka, Povrede krivičnog zakona i kazne protiv okrivljenog i Odluke o kazni.”*
22. Dana 13. marta 2020. godine, Apelacioni sud je presudom (PAKR. br. 38/2020) odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i u potpunosti potvrdio presudu Osnovnog suda, sa obrazloženjem, *“ osim što je bio šef inspekcije od 19.04.2013. god. i sve do 18.07.2013. god., na osnovu ovlašćenja izdatog od Direkcije za javne i urgentne usluge, vršio je i obaveze građevinskog inspektora, da je tokom ovog perioda bio upoznat sa izgradnjom bez dozvole, odnosno o građevinskim radovima, zbog čega je i izašao na mesto događaja gde je i sastavio zapisnik o nalazima utvrđenim na mestu događaja, odnosno za ne regularnu izgradnju, zbog čega je i naredio graditelju da u roku od osam dana izvrši dopunu dokumentacije, gde je zbog ne postupanja po nalogu inspekcije doneo i rešenje o prekidu radova, međutim, dalje nije nastavio*

drugim rešenjem za rušenje objekta [...], bez obzira na činjenicu da je optuženom dana 18.07.2013. god. istekao rok ovlašćenja za vršenje poslova građevinskog inspektora, isti – dakle optuženi, bio je ovlašćen da izvrši navedene poslove još od 19.04.2013. god., dok su radovi u izgradnji bez dozvole počeli dana 08.06.2013. god., dakle tokom vremena dok je optuženi bio građevinski inspektor, koji je priznao da je znao za takvu stvar, a što rezultira da je optuženi mogao da postupi odmah nakon što je doznao za izgradnju bez dozvole, a ne da reaguje samo u zadnjih 10 (deset) dana, kada mu je i isteklo ovlašćenje za obavljanje poslova građevinskog inspektora, što znači da prvostepeni sud, nakon što je uzeo u obzir i protivrečne činjenice, prihvatio je navedene zaključke, a koje zaključke prihvata i ovaj sud, prema tome, apelovana presuda i u ovom pravcu ne sadrži suštinske povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 384., stav 1., pod stav 12. ZKPK, kao što se navodi u žalbi.“

23. Dana 6. jula 2020. godine, podnosilac zahteva je podneo Vrhovnom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti zbog *“Povrede krivičnog zakona, Suštinske povrede Zakona o krivinom postupku iz člana 384. stav 1, tačka 1.12 i člana 370. ovog Zakonika, i nOstalih povreda odredbi krivičnog postupka kada su takve povrede uticale na zakonitost sudske odluke.“*
24. Dana 10. novembra 2020. godine, Vrhovni sud je presudom Pml. br. 236/2020 odbio podnosiocev zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podneo protiv presude drugostepenog suda od 13. marta 2020. godine i presude prvostepenog suda od 28. oktobra 2019. godine., obrazlažući da je *“ Vrhovni sud je zaključio da su istiniti navodi u zahtevu da je u navedenom objektu bilo potrebe za popravak krova (po peticiji stanara od 30.05.2012. god.), ali umesto popravke izvršena je nadgradnja bez dozvole, koja je počela 08.06.2013. god. Ovo ispada u periodu kada je osuđeni, po ovlašćenju, vršio poslove građevinskog inspektora. Bez obzira da li je osuđeni, zbog blizine objekta, saznao odmah da li je ili nije reč o popravku nego o nadgradnji, on nije intervenisao do 10.07.2013. god., kada je po prvi put izvršio inspekciju radova, a što znači nakon više od mesec dana. Ako se tome doda i rok od osam dana koji je određen za izvršioca radova za prekid izgradnje, jasno je da upravo nakon isteka tog roka, njemu je istekao status građevinskog inspektora. Šta više, rešenje o prekidu izgradnje, osuđeni je doneo 17.07.2013. god., ponovo dajući rok od osam dana, dan pre isteka njegovog statusa građevinskog inspektora.*
Ono za šta je osuđeni proglašen krivim je ne preduzimanje postupaka da bi sprečio ovu izgradnju. Kao što se navodi i u izreci i u obrazloženju prvostepene presude, a sa čime se slaže i ovaj sud. Ne može da se prihvati navod iz zahteva da je osuđeni preduzeo sve postupke u okviru njegovih nadležnosti, zato što on nije sprečio ovu izgradnju bez dozvole a ni navod da on nije uopšte bio nadležan da izda odluku o rušenju objekta (ali, po zahtevu ovu odluku zajednički donose građevinski inspektor i direktor inspekcije), jer ovo dolazi do suprotnosti sa odbranom osuđenog koja je definitivno izjavila da je to bila nadležnost građevinskog inspektora.”
25. U obrazloženju dela presude Vrhovnog koji se tiče navoda podnosioca zahteva podizanja optužnice nakon roka, Vrhovni sud navodi, *“ Što se tiče zadnjeg navoda za suštinsku povredu odredaba krivičnog postupka koji se odnosi na kašnjenje podizanja optužnice, ista bi mogla da predstavi relativnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 384., stav 2. ZKPK, ali je Vrhovni sud nije uzeo u obzir zato što se bavimo sa stvari koja je okončana u prvom i drugom stepenu i sada nema pravne mogućnosti da se to pobija ovim vanrednim sredstvom.”*

Navodi podnosioca

26. Podnosilac zahteva navodi da su osporenim presudama redovnih sudova povređena njihova prava zagarantovana članom 3. [Jednakost pred Zakonom], 7. [Vrednosti] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.

Navodi o povredi člana 3 i člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a

27. Što se tiče gore navedenih članova ustava i EKLJP-a podnosilac zahteva navodi da je do povrede ovih članova došlo jer je optužnica u njegovom slučaju pokrenuta nezakonito odnosno nakon isteka zakonskog roka od (2) dve godine i pored toga što je ovaj vremenski rok predviđen zakonom i što je po pitanju vremenskog roka za podizanje optužnice Vrhovni sud dao svoje pravno mišljenje za u vezi sa ovim pitanjem.
28. Podnosilac zahteva po pitanju roka za podizanje optužnice nadalje navodi,

“U svim žalbenim instancama, kao i u zahtevu za zaštitu zakonitosti je pokrenuta stvar nezakonite optužnice podnete Sudu od strane tužioca slučaja i da ova stvar nije nikada adresirana na nijednu od sudskih instanci potupno zaobilazeći obrađivanje stvari i sa tim osporavajući jednako tretiranje i jednakost pred zakonom, dok to takođe predstavlja odstupanje od pravila da su nezakonite ili neblagovremene optužnice bile odbačene kao nedozvoljene u svim drugim slučajevima.“

Navodi o povredi člana 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a u vezi sa pogrešnom primenom zakona i pogrešno utvrđenim činjeničnim stanjem

29. Što se tiče gore navedenih povreda podnosilac zahteva navodi, da su redovni sudovi pogrešno protumačili i okarakterisali nadležnosti podnosioca zahteva odnosno on smatra da s obzirom na karakterističnu situaciju u kojoj se nalazio nije bio nadležan za preduzimanje radnji i da zbog ne preduzimanja sitih redovni sudovi su ga proglasili krivim.
30. Podnosilac zahteva po pitanju pogrešne primene zakona i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja nadalje navodi, “*Sud je na pogrešan način zaključio nadležnost mog štićenika pošto on zakonski nije imao zakonsku nadležnost da preduzme postupke koje sud smatra da on nije preduzeo.*“
31. U pogledu pogrešne primene zakona i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja podnosilac zahteva takođe navodi, “*U konkretnom slučaju povreda krivičnog zakona izražava se u činjenici da postoje okolosti koje isključuju krivičnu odgovornost. Po Zakonu o civilnoj službi br. 03/L – 149, član 30., tačka 4 koji definiše da vršilac dužnosti može da se imenuje u vremenskom roku od 90 dana i u slučaju mog štićenika, on je imenovan kao vršilac dužnosti od 18.04.2013. god. do 18.07.2013. god., i tu mu je i istekao mandat, što znači dalje nije imao zakonsko, funkcionalno pravo a ni legitimitet da izda rešenje o rušenju, kao što je zaključeno od strane tužilaštva, koji je zaključak izdat u pravcu amnestiranja zajedničkih okrivljenih i u daljnjem prenošenju odgovornosti na mog štićenika kako bi odgovornost pala na nekog. [...] apelovana presuda je takođe obuhvaćena suštinskim povredama odredaba krivičnog postupka, iz člana 384., stav 1., pod stav 1. 12. i stav 2. pod stav 2. 1. KZK, dalje član 370., stav 7. koji izričito zahteva da sud jasno i na potpun način predstavi koje je činjenice i iz kog razloga smatrao utvrđene ili neutvrđene. Sud takođe na poseban način ocenjuje tačnost protivrečnih dokaza, razloge o*

neprihvatanju konkretnog predloga stranaka, kao i razloge na koje se osnovao prilikom rešavanja pravne stvari.“

32. Podnosilac zahteva predlaže Sudu da se njegov zahtev proglasi prihvatljivim, da se utvrdi povreda člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, da se osporenu presudu Vrhovnog suda proglasi nevažećom i da vrati istu na ponovno odlučivanje obavežuci sud da razmotri zakonitost optužnice koja je doneta na protiv zakonit način nakon zakonskog roka.

Relevantne zakonske odredbe

**ZAKON BR.03/L – 149
O CIVILNOJ SLUŽBI REPUBLIKE KOSOVO
od 13. maja 2010.god**

“ [...]”

Član 30

Zamena civilnog službenika u slučaju odsustva

1. *Naredjenjem predpostavljenog, civilni službenici obavezni da privremeno zamene kolegu koji je odsutan ili da popune jedno slobodno radno mesto, ako bi uobičajena delatnost institucije bila ometena zbog odsustva civilnog službenika.*
2. *U slučaju odsustva jednog stalnog sekretara ili ekvivalentne pozicije, on/ona će se zameniti javnim službenikom višeg nivoa shodno pravilima određenim u zakonu o upravnom postupku.*
3. *Odbijanje zamenjivanja jednog službenika koji odsustvuje u hitnim slučajevima, smatraće se ometanje upravne delatnosti i podleže disciplinskim merama.*
4. *U slučaju da ostane jedna slobodna pozicija u Civilnoj službi, vršilac dužnosti ne može se naimenovati na tu dužnost duže od tri (3) meseca.*

**Zakon br. 04/L-123
O KRIVIČNOM POSTUPKU
od 13. decembar 2012. god**

“ [...]”

Član 3

Pretpostavka nevinosti okrivljenog i in dubio pro reo

1. *Svako lice osumnjičeno ili optuženo da je izvršilo krivično delo smatraće se nevinim dok se njegova krivica za krivično delo ne utvrdi pravosnažnom odlukom suda.*
2. *Sumnje u pogledu postojanja činjenica koje su od značaja za slučaj ili o kojima zavisi primena neke odredbe krivičnog zakona tumači se na način koji je povoljniji za okrivljenog i njegova prava prema ovom zakoniku i u skladu sa Ustavom Republike Kosova.*

[...]

Član 159 Rokovi istrage

1. *Ako je pokrenuta istraga, istraga mora da budu završena u roku od dva (2) godine. Ako optužnica nije podignuta ili nije došlo do prekida shodno članu 157 ovog zakonika, u roku od dve (2) godine nakon pokretanja istražnih radnji, istraga se odmah obustavlja.*
2. *Sudija za prethodni postupak može da ovlasti produženje istrage za šest (6) meseci u skladu sa stavom 1 ovog člana, gde je krivična istraga složena, uključujući ali ne ograničavajući se na ako ima četvoro ili više okrivljenih lica, utvrđeno je više oštećenih lica, podnet je zahtev za međunarodnu pomoć ili postoje neke druge vanredne okolnosti.*
3. *Ako je okrivljeno lice uhapšeno i nalazi se u sudskom pritvoru, sudija za prethodni postupak neće narediti produženje shodno stavu 2. ovog člana ili bilo koje drugo produženje sudskog pritvora ukoliko državni tužilac pokaže da se istraga aktivno sprovodi i da je odlaganje van kontrole državnog tužioca.*

[...]

Član 250

Zahtev za odbacivanje optužnice

1. *Pre drugog saslušanja okrivljeni može da podnese zahtev za odbacivanje optužnice na sledećim osnovama:*
 - 1.1 *radnja za koju se tereti nije krivično delo;*
 - 1.2 *postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost;*
 - 1.3 *nastupila je zastarelost ili je radnja obuhvaćena pomilovanjem ili postoje druge okolnosti koje zabranjuju krivično gonjenje; ili*
 - 1.4 *nema dovoljno dokaza koji podržavaju dobro osnovanu sumnju da je okrivljeni počinio krivično delo iz optužnice.*
2. *Tužiocu se pruža prilika da odgovori na zahtev usmeno ili pismeno.*
3. *Sudija pojedinac ili predsednik veća donosi pismenu odluku sa obrazloženjem koje odbacuje zahtev ili odbacuje optužnicu.*
4. *Svaka stranka može da uložiti žalbu na odluku iz stava 3. ovog člana. Žalba mora da se podnese u roku od pet (5) dana od dana prijema pismene odluke.*

[...]

Član 384 Bitna povreda odredaba krivičnog postupka

1. *Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji ako:*
 - 1.1 *je sud bio nepropisno sastavljen ili ako je u izricanju presude učestvovao sudija koji nije učestvovao na glavnom pretresu ili koji je pravnosnažnom odlukom izuzet od suđenja;*

- 1.2 je na glavnom pretresu učestvovao sudija koji se morao izuzeti;
- 1.3 je glavni pretres održan bez lica čije je prisustvo na glavnom pretresu obavezno ili ako je optuženom licu, braniocu, oštećenom licu ili privatnom tužiocu, protivno njegovom odnosno njenom zahtevu, uskraćeno da na glavnom pretresu upotrebljava svoj jezik i da na svom jeziku prati tok glavnog pretresa;
- 1.4 je protivno ovom zakoniku bila isključena javnost na glavnom pretresu;
- 1.5 je sud povredio odredbe krivičnog postupka u pogledu postojanja optužbe ovlašćenog tužioca, odnosno odobrenja nadležnog organa;
- 1.6 je presudu doneo sud bez predmetnu nenadležnost za suđenje predmeta;
- 1.7 sud u svojoj presudi nije u potpunosti presudio suštinu optužbe;
- 1.8 presuda se zasnivala na neprihvatljivom dokazu;
- 1.9 optuženo lice, kada se zatražilo da se izjasni, izjasnilo se da nije krivo po svim ili određenim tačkama optužbe i ispitano je pre izvođenja dokaza;
- 1.10 presuda je prevazišla delokrug optužbe;
- 1.11 je presudom povređena odredba člana 395. ovog zakonika; ili
- 1.12 presuda nije sačinjena u skladu sa članom 370. ovog zakonika.

2. Esencijalno kršenje odredaba krivičnog postupka, smatra se i kada tokom krivičnog postupka, uključujući i prethodni postupak, sud, državni tužilac i policija:

- 2.1. Nije primenjena neka odredba ovog kodeksa, ili su pogrešno primenili istu; ili
- 2.2. . Povredili pravo na odbranu, i to je uticalo, ili je moglo uticati na donošenje zakonite i pravedne presude.

[...]

Član 418
Vanredni pravni lekovi

[...]

3. Protiv pravosnažne odluke ili pravosnažnog rešenja koje je doneto, strana može zatražiti zaštitu zakonitosti u roku od tri (3) meseca od dana njenog donošenja. Strana će podneti zahtev osnovnom sudu gde je pravosnažna presuda doneta, koji će proslediti opravdane zahteve Vrhovnom sudu.

[...]

Član 433
Lica ovlašćena za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti

[...]

2. Glavni državni tužilac, okrivljeno lice i njegov ili njen branilac i lica iz poslednje rečenice člana 424. stava 1. ovog zakonika, mogu podneti zahtev za zaštitu zakonitosti u roku od tri (3) meseca od dana kada je okrivljenom licu uručena pravosnažna sudska odluka. Ako protiv odluke osnovnog suda nije podneta žalba, ovaj rok se računa od dana kada je odluka postala konačna.

[...].”

Prihvatljivost zahteva

33. Sud prvo razmatra da li zahtev ispunjava uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovnikom o Radu.

34. U tom pravcu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

35. Sud takođe razmatra da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti koji su propisani u članovima 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47 [Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ .

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48 [Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49 [Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od četiri (4) meseca. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku [...]”.

36. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud primećuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno odnosno Presudu Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 236/2021, od 10. novembra 2021. godine i da je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio osnovna prava i slobode za koje navodi da su mu povređena, u skladu sa članom 48. Zakona i podneo je zahtev u skladu sa rokovima propisanim u članu 49. Zakona.

37. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane u pravilu 39 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika o Radu. Pravilo 39 (2) Poslovnika o Radu propisuje da:

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju ”.

38. Sud prvenstveno primećuje da je gore navedeno pravilo, zasnovano na sudskoj praksi Evropskog Suda za Ljudska Prava (u daljem tekstu: ESLJP) i sudskoj praksi Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava neprihvatljive zahteve iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako smatra da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je definisano u stavu (2) pravila 39. Poslovnika o Radu (vidi predmet [KI04/21](#), podnositeljka Nexhmije Makolli, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26 takođe vidi predmet [KI175/20](#), podnositeljka Kosovska agencija za privatizaciju, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).
39. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazvati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrvtog stepena“; (ii) navodi koji se kategorišu kao „očigledni ili jasni nedostatak povreda“; (iii) „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“ navodi; i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi. (vidi, slučajeve ESLJP-a: [Kemmachev protiv Francuske, br. 17621/91](#), kategorija i [Trofimchuk protiv Ukrajine, br. 4241/03](#), kategorija (iii)).takođe vidi predmet [KI04/21](#), citiran gore, stav 27 kao i predmet [KI175/20](#), citiran gore, stav 38).
40. U kontekstu procene prihvatljivosti zahteva, osnovno, procene da li je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanog u ovom zahtevu i odgovarajuće navode podnosioca zahteva, pri čijoj će oceni Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, u skladu sa članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, obavezan da tumači osnovna prava i slobode zagantovane Ustavom(vidi predmet [KI04/21](#), citiran gore, stav 28 kao i predmet [KI175/20](#), citiran gore, stav 39).
41. S tim u vezi, podnosilac zahteva navodi da su mu osporenom presudom Vrhovnog suda povređena prava zagantovana (i) članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 6 EKLJP-a, i (ii) povreda člana 3 [Jednakost pred zakonom], i člana 7 [Vrednosti] Ustava. U nastavku će sud pojedinačno ispitati navode podnosioca zahteva.
- (i) Što se tiče navoda o povredi pravo na pravično suđenje koje je zagantovano članom 31 Ustava i članom 6 EKLJP-a**
42. Sud primećuje da se navodi podnosioca zahteva u vezi sa povredom prava na pravično suđenje zagantovano članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, odnose na (a) činjenicu da su sudovi pogrešno utvrdili činjenično stane odnosno pogrešno protumačili i okarakterisali nadležnosti podnosioca zahteva s obzirom na karakterističnu situaciju u kojoj se nalazio nije bio nadležan za preduzimanje radnji i da zbog ne preduzimanja istih redovni sudovi ga nisu mogli proglasiti krivim i (b) činjenicu da je u njegovom slučaju krivični postupak pred osnovnim sudom pokrenuta nezakonito odnosno nakon isteka zakonskog roka od (2) dve godine za podizanja optužnice i Ovu povredu postupka nisu uklonili ni Apelacioni sud ni Vrhovni sud. Naime, Vrhovni sud je, iako je utvrdio da je došlo do takve povrede postupka, naveo da to nije uticalo na zakonitost presude Osnovnog suda.
43. S tim u vezi, Sud prvenstveno podseća da Ustavni sud nema nadležnost da odlučuje da li je neki podnosilac zahteva bio kriv zato što je počinio neko krivično delo ili ne. Sud nema nadležnost ni da oceni da li je činjenično stanje utvrđeno na pravičan način niti

da proceni da li su sudije redovnih sudova imali dovoljno dokaza da bi odredili krivicu nekog podnosioca zahteva. (Vidi: u tom smislu, između ostalog, slučajeve Suda [KI128/18](#), podnosilac zahteva: *Akcionarsko udruženje Limak Kosovo International Airport S.H.A., "Adem Jashari"*, rešenje od 28. juna 2019. godine, stav 55; [KI62/19](#), podnosilac zahteva: *Gani Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 19. decembra 2019. godine, stavovi 56-57; [KI110/19](#), podnosilac zahteva: *Fisnik Baftijari*, rešenje o neprihvatljivosti od 07 novembar 2019. godine, stav 40).

(a) što se tiče navoda da su sudovi pogrešno utvrdili činjenično stane odnosno pogrešno protumačili zakon

44. Sud naglašava svoj principijelni stav da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi činjeničnim ili zakonskim greškama (zakonitost) koje je navodno izvršio Vrhovni sud ili neki drugi sud niže instance, osim i u meri u kojoj su te greške mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Sud dalje ponavlja da nije njegov zadatak, prema Ustavu, da postupa kao sud "četvrtog stepena" u odnosu na odluke koje su doneli redovni sudovi. Naime, uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava. (vidi, s tim u vezi, slučaj ESLJP-a [García Ruiz protiv Španije](#), predstavka br. 30544/96 Presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 kao i reference koje su tu korišćene; i vidi takođe, slučajeve Suda [KI128/18](#), citirano iznad, stav 56; i [KI62/19](#), citirano iznad, stav 58).
45. S tim u vezi, Ustavni Sud može razmatrati samo ukoliko su dokazi podneti na pravilan način i ukoliko su celokupni postupci, gledajući celost istih, održani na taj način da je podnosilac zahteva imao jedno pravično suđenje (vidi, *inter alia*, predmet [Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), predstavka br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije za Ljudska prava, usvojeno 10. jula 1991. Godine i vidi takođe slučaj Suda [KI110/19](#), citirano iznad, stav 41).

(b) što se tiče navoda da je postupak pokrenut (2) dve godine nakon podizanja optužnice

46. Što se tiče navoda podnosioca zahteva u vezi sa činjenicu da je u njegovom slučaju krivični postupak pred osnovnim sudom pokrenuta nezakonito odnosno nakon isteka zakonskog roka od (2) dve godine za podizanja optužnice, Vrhovni sud je naveo da:
- "Što se tiče zadnjeg navoda za suštinsku povredu odredaba krivičnog postupka koji se odnosi na kašnjenje podizanja optužnice, ista bi mogla da predstavi relativnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 384., stav 2. ZKPK, ali je Vrhovni sud nije uzeo u obzir zato što se bavimo sa stvari koja je okončana u prvom i drugom stepenu i sada nema pravne mogućnosti da se to pobija ovim vanrednim sredstvom."*
47. Shodno tome, Vrhovni sud je našao da iz ovih argumenata koje je izneo podnosilac zahteva, u ovakvim slučajevima, podnosilac je moga da pokrene ove argumente pred Osnovnim a ne pred Vrhovnim sudom odnosno u vanrednom postupku. Prema tome, Vrhovni Sud je razmotrio ove navode i naveo je da su takvi navodi podnosioca zahteva neosnovani.
48. Kao što se iz obrazloženja Vrhovnog suda može zaključiti, podnosilac zahteva je ove navode trebao pokrenuti pred osnovnim u vremenski predviđenom roku predviđenim članom 250. ZKPK. S obzirom da podnosilac nije postupio u skladu sa zakonskim normama Vrhovnim sud se nije bavio ovim navodima podnosioca zahteva.

49. Što se tiče ovog navoda, iz spisa predmeta ne proizilazi da je ovo pitanje izneto tokom postupaka pred Osnovnim sudom odnosno pre drugog saslušanja optuženog zahtevom za odbacivanje optužnice kako je i previđeno članom 250. ZKPK. Pored toga, Sud primećuje da iz spisa predmeta proizilazi da ovo pitanje podnosilac zahteva pokrenuo pred redovnim sudovima nakon roka previđenog članom 250 ZKPK. Pred Vrhovnim sudom je ovaj navod podnosilac zahteva ponovio i u zahtevu za zaštitu zakonitosti. Na ovaj navod podnosioca zahteva Vrhovni sud je odgovorio da je obaveza podnosioca zahteva bila da ove navode trebao u vremenski predviđenom roku ZKPK. S obzirom da podnosilac nije postupio u skladu sa zakonskim normama Vrhovnim sud se nije bavio ovim navodima podnosioca zahteva. S tim u vezi, Sud se poziva na svoju sudsku praksu i sudsku praksu ESLJP-a, u pogledu kriterijuma za iscrpljivanje pravnih sredstava u suštinskom smislu.
50. Sud na početku naglašava da dok se u kontekstu mehanizma za zaštitu ljudskih prava, pravilo iscrpljivanja pravnih sredstava mora primenjivati uz izvestan stepen fleksibilnosti i bez preteranog formalizma, ovo pravilo u principu zahteva da žalbe i tvrdnje koje se nameravaju naknadno pokrenuti u sudskom postupku, moraju biti prethodno iznete i pred redovnim sudovima, barem u suštini i uz poštovanje formalnih zahteva i rokova koji su utvrđeni važećim zakonom (vidi predmet ESLJP-a [*Jane Nicklinson protiv Ujedinjenog Kraljevstva i Paul Lamb protiv Ujedinjenog Kraljevstva*](#), predstavke 2478/15 i 1787/15, 16. jul 2015. godine, stav 89 i tu navedene reference).
51. Još konkretnije, ESLJP stoji na stavu da ukoliko postoji pravno sredstvo koje redovnim sudovima, barem u suštini, omogućava da odluče o argumentu o povredi određenog prava, tada treba iskoristiti to pravno sredstvo. Ako žalba koja je podneta Sudu nije izneta, izričito ili u suštini, pred redovnim sudovima, kada je mogla biti izneta prilikom korišćenja određenog pravnog sredstva koje je bilo dostupno podnosiocu zahteva, tada je redovnim sudovima uskraćena mogućnost da odluče o pitanju, kao mogućnost koju pravilo iscrpljivanja pravnih sredstava nastoji da pruži (vidi predmet ESLJP-a [*Jane Nicklinson protiv Ujedinjenog Kraljevstva i Paul Lamb protiv Ujedinjenog Kraljevstva*](#), gore citiran, stav 90 i tu navedene reference).
52. Shodno tome, Sud naglašava da iscrpljivanje pravnih sredstava sadrži u sebi dva elementa: (i) iscrpljivanje u formalno-proceduralnom smislu, koje podrazumeva mogućnost korišćenja pravnog sredstva protiv akta javnog organa na višoj instanci sa punom nadležnošću; i (ii) iscrpljivanje sredstava u suštinskom smislu, koje podrazumeva prijavljivanje ustavnih povreda u "suštini" pred redovnim sudovima, kako bi oni imali mogućnost da spreče ili isprave povredu ljudskih prava zaštićenih Ustavom i EKLJP. Sud smatra pravna sredstva iscrpljenim samo onda kada su ih podnosioci zahteva, u skladu sa važećim zakonima, iskoristili u oba smisla (vidi, takođe, slučaj Ustavnog suda [*KI71/18*](#), podnosioci *Kamer Borovci, Mustafë Borovci i Avdulla Bajra*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. novembra 2018. godine, stav 57).
53. Imajući u vidu ova načela i okolnosti u kojima na osnovu spisa predmeta proizilazi da je ovaj konkretan navod podnosioca zahteva po prvi put iznet u njegovom zahtevu za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom, isti zaključuje da podnosilac zahteva nije pružio mogućnost redovnim sudovima, odnosno Osnovnom sudu, da razmotre ovaj navod i samim tim spreče navodne povrede koje podnosilac zahteva iznosi direktno pred ovim Sudom, pre nego što je iscrpeo pravna sredstva u njihovom suštinskom smislu (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj Ustavnog suda [*KI118/15*](#), podnosilac *Dragiša Stojković*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. aprila 2016. godine, stavovi 30-36).
54. Kao rezultat toga, što se tiče ovog navoda, odnosno navoda o vremenskom okviru za podizanje optužnice, Sud utvrđuje da se isti mora odbiti kao navod koji je neprihvatljiv

na procesnim osnovama zbog neiscrpljivanja svih pravnih sredstava u suštinskom smislu, kako se zahteva tačkom (b) stava (1) pravila 39. Poslovnika.

(ii) Što se tiče navodnih povreda člana 3 [Jednakost pred zakonom], člana 7 [Vrednosti], Ustava

55. Što se tiče navoda podnosioca zahteva u vezu sa povredom člana 3. [Jednakost ped zakonom] i člana 7 [Vrednosti] Ustava, Sud napominje da pomenuti član 3. i član 7., spada pod Poglavljem I [Osnovne Odredbe] Ustava, koje se ne mogu proceniti u okviru delokruga ove ustave žalbe. Imajući to u vidu, Sud zaključuje da se on neće baviti ovim navodom podnosioca zahteva.
56. Shodno tome, Sud utvrđuje da što se tiče navoda podnosioca zahteva o povredi prava koja su zagantovana članovima 3. i 7. Ustava, Sud zaključuje da se zahtev treba proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovanim jer se ovi navodi kvalifikuju kao navodi koji spadaju u kategoriju (ii) navodi koji se kategorišu kao „očigledni ili jasni nedostatak povreda“ .. Samim tim, ovi navodi podnosilaca zahteva su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika o Radu.

Zaključak

57. Stoga, Sud zaključuje da se navodi podnosioca zahteva o povredi prava zagantovanih članom 31. Ustava u vezi sa članom 6 EKLjP-a u vezi vremenskim rokom za podizanje optužnice, ovi navodi podnosioca zahteva kvalifikuju se kao navodi neprihvatljivi na procesnim osnovama zbog neiscrpljivanja svih pravnih sredstava u suštinskom smislu kako se zahteva tačkom (b) stava (1) pravila 39. Poslovnika. Dok što se tiče navoda podnosioca zahteva o povredi prava koja su zagantovana članovima 3. i 7. Ustava, Sud napominje da ovi pomenuti članovi Ustava spadaju pod Poglavljem I [Osnovne Odredbe] Ustava, koje se ne mogu proceniti u okviru delokruga ove ustave žalbe. Imajući to u vidu, Sud zaključuje da se on neće baviti ovim navodom podnosioca zahteva jer oni spadaju u kategoriju (ii) navodi koji se kategorišu kao „očigledni ili jasni nedostatak povreda“. Prema tome, zahtev se u celosti treba proglasiti neprihvatljiv kao očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano stavovima (1) (b) i (2) pravila 39 Poslovnika o Radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20. i 48 Zakona i pravilom 39 (1) (b) i (2) Poslovnika o Radu, dana 27. oktobra 2022. godine, većinom glasova:

ODLUČUJE

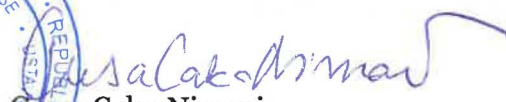
- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim ;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama ;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Selvetë Gërxhaliu Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani